

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Κατευθυντήριες γραμμές για τη σταδιακή αποκατάσταση των υπηρεσιών μεταφορών και της συνδεσιμότητας — COVID-19

(2020/C 169/02)

I. Εισαγωγή

1. Η έξαρση της νόσου COVID-19 έχει σημαντικό αντίκτυπο στις μεταφορές και τη συνδεσιμότητα στην ΕΕ. Τα μέτρα για την ανάσχεση της έξαρσης είχαν ως αποτέλεσμα δραστική μείωση της δραστηριότητας στον τομέα των μεταφορών, ιδίως στις επιβατικές μεταφορές ⁽¹⁾. Οι εμπορευματικές ροές επηρεάστηκαν λιγότερο, εν μέρει χάρη στις συλλογικές προσπάθειες της ΕΕ ώστε να εξασφαλιστεί ότι τα εμπορεύματα συνεχίζουν να μεταφέρονται, παρά το γεγονός ότι σημειώθηκε μείωση λόγω της φθίνουσας οικονομικής δραστηριότητας και της διακοπής των εφοδιαστικών αλυσίδων.
2. Η Επιτροπή εξέδωσε οδηγίες σχετικά με τους περιορισμούς που επιβλήθηκαν στα μη αναγκαία ταξίδια ⁽²⁾ και πρότεινε μέτρα συγκεκριμένα για τις μεταφορές, συμπεριλαμβανομένων κατευθυντήριων οδηγιών σχετικά με τα μέτρα διαχείρισης των συνόρων ⁽³⁾, όσον αφορά την εφαρμογή των «πράσινων λωρίδων» διέλευσης των συνόρων για τις μεταφορές εμπορευμάτων ⁽⁴⁾, όσον αφορά τη διευκόλυνση των εμπορευματικών αερομεταφορών ⁽⁵⁾, και σχετικά με τους ναυτικούς, τους επιβάτες και άλλα πρόσωπα που επιβαίνουν σε πλοία ⁽⁶⁾. Η Επιτροπή έχει προσφέρει καθοδήγηση σχετικά με τον καλύτερο τρόπο προστασίας των εργαζομένων στον τομέα των μεταφορών και των επιβατών, με παράλληλη διατήρηση της μεταφοράς των εμπορευμάτων.
3. Εφόσον εξακολουθούν να ισχύουν περιορισμοί στην κυκλοφορία των προσώπων και είναι ακόμη πιθανό να επηρεαστούν οι εμπορευματικές ροές, τα εν λόγω μέτρα και συστάσεις σχετικά με τη ροή των εμπορευμάτων, την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων σε κρίσιμης σημασίας επαγγέλματα ⁽⁷⁾, τη διέλευση και τον επαναπατρισμό των επιβατών και των πληρωμάτων θα πρέπει να συνεχίσουν να εφαρμόζονται με συνέπεια και με συντονισμένο τρόπο από όλα τα κράτη μέλη. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να συνεχίσουν να χρησιμοποιούν το δίκτυο εθνικών σημείων επαφής για τις μεταφορές στο πλαίσιο της αντιμετώπισης της COVID-19 που συντονίζεται από την Επιτροπή.
4. Καθώς η κατάσταση της δημόσιας υγείας αρχίζει να βελτιώνεται, θα είναι σημαντικό οι υπηρεσίες μεταφορών και η συνδεσιμότητα να αποκατασταθούν σταδιακά εντός των ορίων που το επιτρέπουν οι επιδημιολογικές συνθήκες, δεδομένου ότι αποτελούν καταλυτικούς παράγοντες της ΕΕ και της παγκόσμιας οικονομίας, και θεμελιώδες μέρος της καθημερινής ζωής των πολιτών της ΕΕ.
5. Στις 15 Απριλίου 2020, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, σε συνεργασία με τον Πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, υπέβαλε έναν κοινό ευρωπαϊκό χάρτη πορείας ⁽⁸⁾ με συστάσεις για την άρση των μέτρων ανάσχεσης της νόσου COVID-19. Στον κοινό ευρωπαϊκό χάρτη πορείας ανακοινώθηκε ότι η Επιτροπή θα «παρουσιάσει επίσης λεπτομερέστερες οδηγίες για την προοδευτική αποκατάσταση των υπηρεσιών μεταφορών, της συνδεσιμότητας και της ελεύθερης κυκλοφορίας, αμέσως μόλις το επιτρέψει η υγειονομική κατάσταση, ενόψει επίσης και του προγραμματισμού των ταξιδιών θερινών διακοπών».

⁽¹⁾ Για παράδειγμα, μείωση κατά περίπου 90 % στην εναέρια κυκλοφορία σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος (Πηγή: Eurocontrol), κατά 85 % στις υπηρεσίες σιδηροδρομικής μεταφοράς επιβατών για μεγάλες αποστάσεις, κατά 80 % στις περιφερειακές υπηρεσίες σιδηροδρομικής μεταφοράς επιβατών (συμπεριλαμβανομένων των προαστιακών μεταφορών), σχεδόν παύση δραστηριοτήτων στις διεθνείς επιβατικές σιδηροδρομικές μεταφορές (Πηγή: CER)· κατά πάνω από 90 % για τα κρουαζιερόπλοια και τα επιβατηγά πλοία στα μέσα Απριλίου σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος (Πηγή: EMSA).

⁽²⁾ COM(2020) 115 final, COM(2020) 148 final, και C(2020) 2050 final (EE C 102I της 30.3.2020, σ. 12).

⁽³⁾ C(2020) 1753 final (EE C 86I της 16.3.2020, σ.1).

⁽⁴⁾ C(2020) 1897 final (EE C 96I της 24.3.2020, σ.1).

⁽⁵⁾ C(2020) 2010 final (EE C 100I της 27.3.2020, σ.1).

⁽⁶⁾ C(2020) 3100 final (EE C 102I της 14.4.2020, σ. 1).

⁽⁷⁾ C(2020) 2051 final (EE C 102I της 30.3.2020, σ. 12).

⁽⁸⁾ Κοινός ευρωπαϊκός χάρτης πορείας για την άρση των μέτρων ανάσχεσης της νόσου COVID-19 (EE C 126 της 17.4.2020, σ. 1).

6. Η υγεία των πολιτών, συμπεριλαμβανομένων των εργαζομένων στις μεταφορές και των επιβατών, εξακολουθεί να είναι η βασική προτεραιότητα. Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δοθεί σε ευπαθείς πληθυσμούς, όπως οι ηλικιωμένοι και τα άτομα με υποκείμενες ιατρικές παθήσεις, ενώ παράλληλα θα προστατεύεται η ιδιωτικότητά τους. Συνεπώς, η χαλάρωση των ταξιδιωτικών και των επιχειρησιακών περιορισμών θα πρέπει να είναι σταδιακή ώστε να προστατεύεται η υγεία και να διασφαλίζεται ότι τα συστήματα και οι υπηρεσίες μεταφορών, καθώς και άλλα σχετικά συστήματα (π.χ. οι συνοριακοί έλεγχοι στα εξωτερικά σύνορα), μπορούν να αναπροσαρμοστούν σε υψηλότερους όγκους εμπορευμάτων και επιβατών. Η χαλάρωση αυτή θα πρέπει να συνοδεύεται από εκστρατείες ενημέρωσης που θα επικαιροποιούνται συνεχώς, ώστε να εξασφαλίζεται ότι τα άτομα που ταξιδεύουν μπορούν να σχεδιάζουν και να ενεργούν με βάση την πλήρη επίγνωση της κατάστασης και ότι, ως εκ τούτου, φέρουν ατομική ευθύνη να τηρούν τις συστάσεις για την υγεία όταν ταξιδεύουν.
7. Η σταδιακή αποκατάσταση των υπηρεσιών μεταφορών και της συνδεσιμότητας θα εξαρτηθεί πλήρως από την προσέγγιση που θα υιοθετηθεί σε σχέση με τους ταξιδιωτικούς περιορισμούς, από τις επιδημιολογικές εκτιμήσεις, καθώς και από τις συμβουλές ειδικών ιατρών όσον αφορά τις απαραίτητες προφυλάξεις για την προστασία της ατομικής και της δημόσιας υγείας. Ως εκ τούτου, οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ για την αποκατάσταση των υπηρεσιών μεταφορών και τη συνδεσιμότητα δεν θίγουν τις εν λόγω πολιτικές και θα πρέπει να παραμείνουν πλήρως ευθυγραμμισμένες και συνεπείς μ' αυτές, ενώ παράλληλα θα πρέπει να εφαρμοστούν στο πλαίσιο του κοινού ευρωπαϊκού χάρτη πορείας.
8. Παρέχουν ένα κοινό πλαίσιο ώστε, κατά τη σταδιακή αποκατάσταση της συνδεσιμότητας, να δοθεί στήριξη στις αρχές, τα ενδιαφερόμενα μέρη, τους κοινωνικούς εταίρους και τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα των μεταφορών. Οι κατευθυντήριες γραμμές αποτελούνται από γενικές αρχές που ισχύουν για όλες τις υπηρεσίες μεταφορών και από ειδικές συστάσεις που έχουν σχεδιαστεί ώστε να λαμβάνουν υπόψη τα χαρακτηριστικά κάθε τρόπου μεταφοράς και να είναι ρεαλιστικές και πρακτικές. Στόχος τους είναι να παράσχουν περαιτέρω καθοδήγηση σχετικά με τον τρόπο της προοδευτικής αποκατάστασης των υπηρεσιών μεταφορών, της συνδεσιμότητας και της ελεύθερης κυκλοφορίας, όσο πιο άμεσα το επιτρέπει η υγειονομική κατάσταση, ενώ παράλληλα προστατεύονται η υγεία των εργαζομένων στον τομέα των μεταφορών, καθώς και η υγεία των επιβατών. Θα πρέπει να εφαρμόζονται για τις μεταφορές εντός των κρατών μελών και μεταξύ αυτών. Ωστόσο, λαμβανομένου υπόψη του διασυννοριακού χαρακτήρα των μεταφορών, οι εν λόγω κατευθυντήριες γραμμές θα πρέπει να εφαρμόζονται επαρκώς στις υπηρεσίες μεταφορών μεταξύ κρατών μελών, αφενός, και τρίτων χωρών, αφετέρου, μόλις το επιτρέψει η επιδημιολογική κατάσταση.
9. Η έξαρση της νόσου COVID-19 έχει επηρεάσει ολόκληρη την ΕΕ, αλλά οι επιπτώσεις της διαφέρουν μεταξύ κρατών μελών, περιφερειών και περιοχών. Για να αποκατασταθεί η συνδεσιμότητα σε ολόκληρη την ΕΕ κατά τρόπο ασφαλή για όλα τα εμπλεκόμενα πρόσωπα και για να αποκατασταθεί η εμπιστοσύνη των πολιτών στις υπηρεσίες μεταφορών, τα κράτη μέλη, και τα θεσμικά όργανα και οι οργανισμοί της ΕΕ θα πρέπει να συνεργάζονται στενά. Όπως και για κάθε άλλη δραστηριότητα, δεν είναι εφικτό να επιτευχθεί ένα εντελώς ακίνδυνο περιβάλλον για ταξίδια, αλλά οι κίνδυνοι θα πρέπει να ελαχιστοποιούνται όσο το δυνατόν περισσότερο καθ' όλη τη διάρκεια της έξαρσης. Έως ότου αναπτυχθεί και καταστεί ευρέως διαθέσιμο ένα αποτελεσματικό εμβόλιο, εξακολουθεί να είναι δυνατή η εμφάνιση δεύτερου κύματος λοιμώξεων ή εστιών κρουσμάτων. Ως εκ τούτου, θα πρέπει να καταρτιστούν κατάλληλα σχέδια για την ενδεχόμενη επαναφορά των μέτρων, εάν χρειαστεί.
10. Δεδομένης της παγκόσμιας έκτασης της έξαρσης COVID-19 και του διεθνούς χαρακτήρα των υπηρεσιών μεταφορών, είναι απαραίτητο ένα πλαίσιο για την αμοιβαία αποδοχή της υγειονομικής κατάστασης και των ισχυόντων μέτρων μεταξύ χωρών, περιφερειών και περιοχών, άρα και μεταξύ κρατών μελών, καθώς και μεταξύ της ΕΕ και τρίτων χωρών, για τη σταδιακή, έγκαιρη και ασφαλή αποκατάσταση των ευρωπαϊκών αλλά και των παγκόσμιων μεταφορικών συστημάτων. Στο πλαίσιο αυτό, οι αρμόδιες αρχές στην ΕΕ θα πρέπει να συνεργάζονται, όσο το δυνατόν περισσότερο, με τρίτες χώρες και διεθνείς τομεακούς οργανισμούς (*). Ως εκ τούτου, τα μέτρα θα πρέπει να ευθυγραμμίζονται, όσο το δυνατόν περισσότερο, ως προς τους στόχους και τα αποτελέσματά τους, και θα πρέπει να γίνονται αποδεκτά ως ισοδύναμα.
11. Όπως αναφέρεται στον κοινό ευρωπαϊκό χάρτη πορείας, οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές είναι επίσης σημαντικές ενόψει της περιόδου των θερινών διακοπών και του προγραμματισμού των σχετικών ταξιδιωτικών ρυθμίσεων. Ο τουρισμός αποτελεί σημαντικό τομέα της οικονομίας της ΕΕ και συνδέεται άρρηκτα με τις μεταφορές και τις μετακινήσεις, καθώς βασίζεται στη διαθεσιμότητα των υπηρεσιών επιβατικών μεταφορών ως προϋπόθεση και θεμελιώδη παράγοντα για την ύπαρξη του τουρισμού. Συνεπώς, η έγκαιρη αποκατάσταση επαρκούς συνδεσιμότητας θα έχει καθοριστική σημασία για τη σταδιακή αποκατάσταση του τουρισμού.

(*) Όπως ο Διεθνής Ναυτιλιακός Οργανισμός, η Διεθνής Οργάνωση Εργασίας, ο Διεθνής Οργανισμός Πολιτικής Αεροπορίας, η Μόνιμη Γραμματεία της Κοινότητας Μεταφορών κ.λπ.

II. Αρχές για την ασφαλή και σταδιακή αποκατάσταση των επιβατικών μεταφορών

α) Γενικές αρχές για την αποκατάσταση της συνδεσιμότητας

12. Όλες οι υπηρεσίες μεταφορών θα πρέπει να ξεκινήσουν σταδιακά να επαναλειτουργούν κατά προτεραιότητα, με την προϋπόθεση ότι πράγματι εφαρμόζονται αναλογικά και αποτελεσματικά μέτρα με στόχο να προστατεύεται η υγεία των εργαζομένων στις μεταφορές και των επιβατών. Τα μέτρα αυτά θα πρέπει να συνάδουν με τα γενικά κριτήρια, τις αρχές και τις συστάσεις που περιέχονται στον κοινό ευρωπαϊκό χάρτη πορείας, ιδίως όσον αφορά την επιδημιολογική κατάσταση και τις πολιτικές για τους συνοριακούς ελέγχους και τους περιορισμούς στις μετακινήσεις και στα ταξίδια.
13. Κατά συνέπεια, τα μέτρα που ενδέχεται να περιορίζουν τις μεταφορικές δραστηριότητες, καθώς και τα μέτρα προστασίας και πρόληψης σε σχέση με την υγεία, θα πρέπει να παραμείνουν περιορισμένα, ως προς το πεδίο εφαρμογής και τη διάρκεια τους, εντός του αναγκαίου ορίου για την προστασία της δημόσιας υγείας. Όλα τα μέτρα, εκτός του ότι θα είναι αναλογικά, θα πρέπει να είναι επίσης δεόντως αιτιολογημένα, διαφανή, συναφή και ειδικά για τον κάθε τρόπο μεταφοράς, θα πρέπει να μην εισάγουν διακρίσεις και θα πρέπει να διατηρούν ίσους όρους ανταγωνισμού στην ενιαία αγορά. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι τα μέτρα αυτά θα συμμορφώνονται με τους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις και με όλα τα άλλα στοιχεία της ενωσιακής νομοθεσίας.
14. Τα μέτρα θα πρέπει να παρακολουθούνται συνεχώς ώστε να μπορούν, εάν κριθεί σκόπιμο, να επαναξιολογηθούν και να αναπροσαρμοστούν, με βάση τη σχετική εμπειρογνωσία και τις συναφείς εκτιμήσεις, με στόχο να παραμένουν αναλογικά προς το εκάστοτε επίπεδο των αναγκών της δημόσιας υγείας. Καθώς καθίστανται διαθέσιμες νέες και αποδοτικότερες λύσεις, θα πρέπει να δοθεί προτεραιότητα στην εφαρμογή τους, ώστε να καταστεί δυνατό να διακοπούν τα λιγότερο αποδοτικά ή πιο επαχθή μέτρα. Θα πρέπει να τηρείται η αρχή της οικονομικής αποδοτικότητας. Αυτό σημαίνει ότι, εάν υπάρχουν διάφορες διαθέσιμες επιλογές για την επίτευξη συγκρίσιμων αποτελεσμάτων όσον αφορά τη διασφάλιση της υγείας των εργαζομένων στις μεταφορές και των επιβατών, θα πρέπει να προτιμάται η λιγότερο δαπανηρή.
15. Για την προστασία και την αποκατάσταση της πλήρους λειτουργίας της ενιαίας αγοράς, της διασυνοριακής παροχής υπηρεσιών μεταφορών, της πλήρους αποτελεσματικότητας των μέτρων σε σχέση με την υγεία και της εμπιστοσύνης των πολιτών, τα κράτη μέλη θα πρέπει να αναλάβουν, σε συνεργασία, συντονισμένη δράση. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να βασίζονται τις αποφάσεις τους σχετικά με την άρση των ταξιδιωτικών περιορισμών που συνδέονται με την COVID-19 στις κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής για τα εσωτερικά σύνορα, της 13ης Μαΐου 2020 ⁽¹⁰⁾. Θα πρέπει να κοινοποιούνται στην Επιτροπή και σε όλα τα κράτη μέλη. Η Επιτροπή είναι διατεθειμένη να συντονίσει, μέσω του δικτύου εθνικών σημείων επαφής, την άρση των περιορισμών και την αποκατάσταση των υπηρεσιών μεταφορών.
16. Αυτό απαιτεί επίσης συντονισμένη προσέγγιση με τις γειτονικές χώρες της ΕΕ αλλά και πέραν αυτών. Οι διαυλοι συντονισμού έχουν ήδη επεκταθεί, για παράδειγμα στα Δυτικά Βαλκάνια, στις αντίστοιχες εθνικές αρχές που συνεργάζονται στενά με το ενωσιακό δίκτυο εθνικών σημείων επαφής για τις μεταφορές. Ο κοινός στόχος είναι να εξασφαλιστεί η παροχή υπηρεσιών μεταφορών και συνδεσιμότητας.
17. Σύμφωνα με τις προαναφερθείσες αρχές, οι οποίες ορίζουν ότι τα μέτρα θα πρέπει να είναι αναλογικά και ειδικά για τον κάθε τρόπο μεταφοράς, θα πρέπει να προσδιοριστούν επιλογές ασφαλούς κινητικότητας αντί για γενικά απαγορευτικά μέτρα που οδηγούν στην παράλυση των υπηρεσιών μεταφορών εντός της ΕΕ. Ένα παράδειγμα θα μπορούσε να είναι ο εντατικός και τακτικός καθαρισμός, η απολύμανση και ο κατάλληλος εξαερισμός των μεταφορικών κόμβων και οχημάτων ⁽¹¹⁾, αντί να απαγορεύονται πλήρως οι σχετικές υπηρεσιών μεταφορών. Η προσέγγιση αυτή θα επιτρέπει τη στόχευση των πηγών κινδύνου, ενώ παράλληλα θα καταστήσει δυνατή τη σταδιακή επιστροφή στις τακτικές οικονομικές και καθημερινές δραστηριότητες. Στο πλαίσιο αυτό, θα είναι κρίσιμης σημασίας η στενή συνεργασία μεταξύ των αρχών υγείας και των αρχών μεταφορών, καθώς και των βασικών ενδιαφερόμενων μερών.

⁽¹⁰⁾ Ανακοίνωση της Επιτροπής — Προς μια σταδιακή και συντονισμένη προσέγγιση για την αποκατάσταση της ελεύθερης κυκλοφορίας και την άρση των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα — COVID-19, της 13ης Μαΐου 2020.

⁽¹¹⁾ Στην παρούσα ανακοίνωση, ο όρος «όχημα», όπως χρησιμοποιείται στο συγκεκριμένο συγκείμενο, αναφέρεται σε όλους τους τύπους οχημάτων, συμπεριλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, των αυτοκινήτων, των φορτηγών, των λεωφορείων, των πούλμαν, των τρένων, των αεροσκαφών, των πλοίων, των σκαφών, των οχηματαγωγών κ.λπ.

18. Θα πρέπει να εξακολουθήσει να προφυλάσσεται η μεταφορά εμπορευμάτων, προκειμένου να εξασφαλίζεται ότι οι εφοδιαστικές αλυσίδες είναι λειτουργικές. Στον κοινό ευρωπαϊκό χάρτη πορείας αναφέρεται ότι «κατά τη μεταβατική φάση, θα πρέπει να ενισχυθούν οι προσπάθειες για τη διατήρηση της απρόσκοπτης ροής των εμπορευμάτων και τη διασφάλιση των αλυσίδων εφοδιασμού». Με πρώτους τους τρέχοντες ελέγχους με μέγιστη διάρκεια 15 λεπτών για τη διέλευση των συνόρων μέσω των «πράσινων λωρίδων», η διενέργεια ελέγχων θα πρέπει σταδιακά να χαλαρώσει με συντονισμένο τρόπο και με τη χρήση καθιερωμένων διαύλων συντονισμού, όπως τα εθνικά σημεία επαφής για τις μεταφορές στο πλαίσιο της COVID-19 και τις ολοκληρωμένες ρυθμίσεις για την πολιτική αντιμετώπιση κρίσεων (IPCR), με στόχο να καταστεί εν τέλει δυνατή η διέλευση των εσωτερικών συνόρων για όλα τα οχήματα εμπορευματικών μεταφορών και όλα τα εμπορεύματα, όπως και πριν από τη θέσπιση των περιορισμών που συνδέονται με την COVID-19. Καθώς θα αυξηθεί και πάλι η κυκλοφορία, πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στον ρόλο των πολυτροπικών κόμβων, όπως είναι οι λιμένες ή οι τερματικοί σταθμοί εμπορευματοκιβωτίων, προς στήριξη των πράσινων λωρίδων. Θα πρέπει να αξιοποιηθούν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο όλοι οι τρόποι μεταφοράς, συμπεριλαμβανομένων των εσωτερικών πλωτών οδών και των σιδηροδρομικών δικτύων για εμπορευματικές μεταφορές, με στόχο τη διασφάλιση της λειτουργίας των αλυσίδων εφοδιασμού. Πρέπει να εξασφαλιστεί η ελεύθερη και ανεμπόδιστη κυκλοφορία των εργαζομένων νευραλγικής σημασίας στον τομέα των μεταφορών και, για τον σκοπό αυτό, θα πρέπει να εξεταστεί το ενδεχόμενο να τους δίνεται πρόσβαση, εντός των μεταφορικών κόμβων, σε λωρίδες ελέγχου κατά προτεραιότητα. Κατά τη σταδιακή μετάβαση, και σύμφωνα με τις συστάσεις των αρχών δημόσιας υγείας, θα πρέπει να μειωθούν σταδιακά οι έλεγχοι υγείας, να καταργηθεί η συστηματική επιβολή καραντίνας (δηλ. η επιβολή της ανεξάρτητη από την εμφάνιση ή μη συμπτωμάτων ή από τυχόν αποτελέσματα εξετάσεων), να καταργηθούν οι αυτοκινητοπομπές, να επιβληθούν εκ νέου απαγορεύσεις οδήγησης, εάν το επιτρέπει η ροή της κυκλοφορίας, και, μετά το τέλος του Μαΐου 2020, να εναρμονιστούν περισσότερο και να περιορίζονται στα απολύτως αναγκαία οι περαιτέρω παρεκκλίσεις από τους κανόνες για τον χρόνο οδήγησης και ανάπαυσης, με στόχο να αποκατασταθούν σταδιακά οι ομοιόμορφοι και εύκολα εκτελεστοί κανόνες της ΕΕ.
19. Μόλις το επιτρέψει η κατάσταση της δημόσιας υγείας, θα πρέπει να αρθούν οι περιορισμοί που αφορούν την ατομική μεταφορά (π.χ. αυτοκίνητα, μοτοσικλές ή ποδήλατα). Η χαλάρωση των περιορισμών καθιστά δυνατή την ταχεία επανεκκίνηση της κινητικότητας, ιδίως σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο (π.χ. αν επιτρέπεται στους πολίτες να μετακινούνται περισσότερο και ταχύτερα σε τοπικό επίπεδο ή εντός κρατών μελών). Η άρση των περιορισμών αυτών για τη διευκόλυνση των ατομικών μεταφορών θα πρέπει να παραμείνει ευθυγραμμισμένη με τα γενικά μέτρα τήρησης αποστάσεων και τα μέτρα πρόληψης που απαιτούνται ή συνιστώνται από κάθε κράτος μέλος.
20. Παράλληλα, θα πρέπει να αυξηθεί η διαθεσιμότητα των ασφαλών επιλογών μαζικής μεταφοράς, σε συνάρτηση με τη σταδιακή άρση του εγκλεισμού, ώστε να παρέχονται εναλλακτικές λύσεις κινητικότητας για όλους τους πολίτες. Οι ενέργειες αυτές θα πρέπει να πραγματοποιηθούν και να κοινοποιηθούν κατά τρόπο που να συμβάλλουν στην αποκατάσταση της εμπιστοσύνης των επιβατών όσον αφορά την ασφαλή χρήση των μαζικών μεταφορών.
21. Θα πρέπει να εξασφαλιστεί ότι οι φορείς εκμετάλλευσης και οι πάροχοι υπηρεσιών μεταφορών που προσφέρουν ισοδύναμες υπηρεσίες για το ίδιο δρομολόγιο υπόκεινται σε ισοδύναμα μέτρα. Στόχος θα πρέπει να είναι η παροχή του ίδιου επιπέδου ασφάλειας, σαφήνειας και προβλεψιμότητας για τους επιβάτες, ώστε να αποφεύγονται οι διακρίσεις και να διατηρούνται οι ίδιοι όροι ανταγωνισμού.
22. Για να εξασφαλιστεί η συγκρισιμότητα των μέτρων κατά την αναχώρηση και την άφιξη με οποιονδήποτε τρόπο μεταφοράς, με στόχο την αποφυγή της υπερβολικά δυσκίνητης ή ακόμη και αδύνατης πραγματοποίησης ταξιδιών, είναι σημαντικό να διασφαλιστεί ότι, στα σημεία αναχώρησης και άφιξης, είναι αμοιβαία αποδεκτά ισοδύναμα μέτρα, τα οποία βασίζονται σε κοινές αρχές και καθένα απ' αυτά μετριάξει σε ικανοποιητικό βαθμό τους σχετικούς κινδύνους για την υγεία. Αυτό αναμένεται να διευκολυνθεί χάρη στον συντονισμό μεταξύ των κρατών μελών και μεταξύ κρατών μελών και τρίτων χωρών.
23. Για να επιτυγχάνεται ο προγραμματισμός των μετακινήσεων βάσει καλύτερης ενημέρωσης, οι φορείς εκμετάλλευσης και οι πάροχοι υπηρεσιών μεταφορών θα μπορούσαν να παρέχουν πληροφορίες σχετικά με το μέσο ποσοστό πληρότητας για συγκεκριμένες συνδέσεις ή ώρες. Αυτό θα είναι ιδιαίτερα σημαντικό για τις υπηρεσίες χωρίς κρατήσεις θέσεων και για τις τοπικές δημόσιες μεταφορές. Οι πληροφορίες αυτές θα μπορούσαν να διατίθενται στο διαδίκτυο ή μέσω ειδικών εφαρμογών για κινητές συσκευές.
24. Η αστική κινητικότητα επανεξετάζεται ήδη σε διάφορα κράτη μέλη, περιφέρειες και πόλεις, συμπεριλαμβανομένων μέτρων όπως η επέκταση των πεζοδρομίων και των ποδηλατοδρόμων, η προσαρμογή των χρονοδιαγραμμάτων και η ανάπτυξη καινοτόμων τεχνολογιών για τη διαχείριση των ροών επιβατών και την αποφυγή του συνωστισμού. Η Επιτροπή ενθαρρύνει και στηρίζει την ανάπτυξη και την εφαρμογή νέων λύσεων και μέτρων στον τομέα της αστικής κινητικότητας με στόχο τη διευκόλυνση της ενεργού, συλλογικής και κοινής κινητικότητας με ασφαλή τρόπο, καθώς και τη διασφάλιση της εμπιστοσύνης μεταξύ των πολιτών.
25. Εφόσον είναι αναγκαίο, θα πρέπει να εφαρμόζονται σαφείς κανόνες σχετικά με τα δικαιώματα και τα καθήκοντα των φορέων εκμετάλλευσης και των παρόχων υπηρεσιών μεταφορών, π.χ. αν οι φορείς εκμετάλλευσης είναι αρμόδιοι ώστε να διασφαλίζουν την τήρηση αποστάσεων ή να αρνούνται την πρόσβαση σε μεταφορικό κόμβο ή όχημα σε περίπτωση που ο επιβάτης δεν φοράει μάσκα ή σε περίπτωση υπέρβασης του μέγιστου αριθμού επιβατών, θα πρέπει να καθορίζεται σαφώς το νομικό πλαίσιο που τους παρέχει την εξουσία να εφαρμόζουν τα εν λόγω μέτρα.

β) Προστασία των εργαζομένων στον τομέα των μεταφορών

26. Οι εργαζόμενοι σε όλους τους τρόπους μεταφοράς διαδραμάτισαν καίριο ρόλο κατά τη διάρκεια της κρίσης για την παράδοση εμπορευμάτων, την υποστήριξη της λειτουργίας των αλυσίδων εφοδιασμού, τον επαναπατρισμό των πολιτών της ΕΕ και τη μεταφορά των εργαζομένων σε θέσεις νευραλγικής σημασίας προς την εργασία τους, παρότι οι ίδιοι αντιμετώπιζαν αυξημένο κίνδυνο για την υγεία και την ευεξία τους. Οι μεταφορικοί κόμβοι, οι φορείς εκμετάλλευσης και οι πάροχοι υπηρεσιών μεταφορών θα πρέπει να εφαρμόζουν, σε διαβούλευση με τους κοινωνικούς εταίρους, τις αρχές της επιχειρησιακής συνέχειας ώστε να εξασφαλίζεται η συνέχιση των δραστηριοτήτων με ασφάλεια. Αυτό συνεπάγεται επίσης ότι οι εργαζόμενοι στον τομέα των μεταφορών θα πρέπει να καλούνται επαρκώς να παράσχουν την άποψή τους, ενώ θα πρέπει να τους χορηγούνται δεόντως εξοπλισμός, κατάρτιση και οδηγίες για τον τρόπο εκτέλεσης των καθηκόντων τους, και παράλληλα θα ελαχιστοποιούνται οι κίνδυνοι για την υγεία τους, την υγεία των οικογενειών τους, καθώς και την υγεία των συναδέλφων τους και των επιβατών. Στις ενέργειες αυτές θα πρέπει να περιλαμβάνεται, για παράδειγμα, η ενημέρωση σχετικά με τον κατάλληλο τρόπο χρήσης του εξοπλισμού προστασίας, την τήρηση των κανόνων υγιεινής, την ελαχιστοποίηση των περιπτώσεων επαφών με άλλους, καθώς και, στο μέτρο του εφικτού, τον τρόπο εντοπισμού πιθανών λοιμώξεων.
27. Στους εργαζομένους στον τομέα των μεταφορών που υποχρεούνται, λόγω της φύσης της εργασίας τους, να αλληλεπιδρούν σε υψηλό βαθμό με άλλους (π.χ. ιπτάμενα πληρώματα, προσωπικό ελέγχου προστασίας και ασφάλειας σε αεροδρόμια και λιμένες, ελεγκτές εισιτηρίων, οδηγούς λεωφορείων και βαν, πληρώματα επιβατηγών πλοίων, πλοηγοί θαλάσσης, προσωπικό που παρέχει βοήθεια σε επιβάτες, μεταξύ άλλων σε άτομα με αναπηρία και μειωμένη κινητικότητα), θα πρέπει να παρέχεται από τους εργοδότες τους το κατάλληλο επίπεδο μέσων ατομικής προστασίας, όπως περιγράφεται παρακάτω. Θα πρέπει να εξασφαλίζεται ότι, ανάλογα με τις ανάγκες, ο εν λόγω εξοπλισμός αλλάζεται τακτικά, καθώς και ότι διατίθεται με ασφαλή τρόπο. Οι γενικές οδηγίες για τους εργοδότες σχετικά με την επιστροφή στον τόπο εργασίας μετά την COVID-19 δημοσιεύτηκαν από τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία και περιλαμβάνουν χρήσιμες πληροφορίες όσον αφορά συγκεκριμένους τομείς, συμπεριλαμβανομένου του τομέα των μεταφορών ⁽¹²⁾.

γ) Προστασία των επιβατών

28. Για όλες τις μορφές μαζικής μεταφοράς επιβατών, θα πρέπει να ληφθούν εύλογα μέτρα για τον περιορισμό της επαφής μεταξύ εργαζομένων στον τομέα των μεταφορών και επιβατών, καθώς και μεταξύ των επιβατών. Όπου είναι εφικτό, θα πρέπει να εφαρμόζονται οι πρακτικές τήρησης αποστάσεων μεταξύ των επιβατών, εφόσον αυτό απαιτείται λόγω της συνολικής υγειονομικής κατάστασης. Θα πρέπει να εφαρμόζονται και άλλα μέτρα για τη μείωση του κινδύνου λοιμώξεων, όπως τα εξής:
- α) Οι εργαζόμενοι στον τομέα των μεταφορών θα πρέπει να φορούν μέσα ατομικής προστασίας (μάσκες, γάντια κ.λπ.).
 - β) Θα πρέπει να μειωθεί, όπου είναι εφικτό, η πυκνότητα των επιβατών σε μέσα μαζικής μεταφοράς και σε χώρους αναμονής (η λειτουργία αυτών των υπηρεσιών με χαμηλότερη χωρητικότητα θα μπορούσε να υποστηριχθεί επαρκώς ώστε να διατηρηθεί η βιωσιμότητα, π.χ. μέσω προσωρινών υποχρεώσεων παροχής δημόσιων υπηρεσιών, σύμφωνα με τους ισχύοντες κανόνες της ΕΕ ⁽¹³⁾).
 - γ) Θα πρέπει να διατηρηθούν ή να προστεθούν προστατευτικοί φραγμοί σε κόμβους και οχήματα (π.χ. γύρω από τους οδηγούς, στα εκδοτήρια ή στους ελέγχους εισιτηρίων).
 - δ) Θα πρέπει να δημιουργηθούν ειδικές λωρίδες ή άλλοι τρόποι διαχωρισμού των διαφορετικών ροών επιβατών σε μεταφορικούς κόμβους (δηλ. λιμένες, αερολιμένες, σιδηροδρομικούς σταθμούς, στάσεις λεωφορείων, σημεία πρόσδεσης οχηματαγωγών, κόμβους αστικών δημόσιων μεταφορών κ.λπ.).
 - ε) Θα πρέπει να απομακρυνθούν οι εγκαταστάσεις που ευνοούν τον συνωστισμό σε κόμβους (π.χ. πάγκους, τραπέζια) ή, τουλάχιστον, να τοποθετηθούν με τρόπο που να εξασφαλίζει την επαρκή τήρηση αποστάσεων.
 - στ) Θα πρέπει να εμφανίζονται με σαφήνεια και με προσβάσιμο τρόπο πληροφορίες σχετικά με τη συνιστώμενη συμπεριφορά (π.χ. συχνή πλύση ή απολύμανση των χεριών, τήρηση επαρκούς απόστασης) και σχετικά με τα ειδικά μέτρα που εφαρμόζονται για τον συγκεκριμένο μεταφορικό κόμβο ή τρόπο μεταφοράς.

⁽¹²⁾ «COVID-19: guidance for the workplace» (COVID-19: οδηγίες για τον τόπο εργασίας) και «COVID-19: Back to the workplace - Adapting workplaces and protecting workers» (Επιστροφή στον τόπο εργασίας - Προσαρμογή των τόπων εργασίας και προστασία των εργαζομένων), https://oshwiki.eu/wiki/COVID-19:_guidance_for_the_workplace#See.

⁽¹³⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1370/2007 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Οκτωβρίου 2007, για τις δημόσιες επιβατικές σιδηροδρομικές και οδικές μεταφορές και την κατάργηση των κανονισμών του Συμβουλίου (ΕΟΚ) αριθ. 1191/69 και (ΕΟΚ) αριθ. 1107/70 (ΕΕ L 315 της 3.12.2007, σ. 1)· Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1008/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Σεπτεμβρίου 2008, σχετικά με κοινούς κανόνες εκμετάλλευσης των αεροπορικών γραμμών στην Κοινότητα (ΕΕ L 293 της 31.10.2008, σ. 3)· Κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 3577/92 του Συμβουλίου, της 7ης Δεκεμβρίου 1992, για την εφαρμογή της αρχής της ελεύθερης κυκλοφορίας των υπηρεσιών στις θαλάσσιες μεταφορές στο εσωτερικό των κρατών μελών (θαλάσσιες ενδομεταφορές- καμποιά) (ΕΕ L 364 της 12.12.1992, σ. 7).

- ζ) Θα πρέπει να λαμβάνονται κατάλληλα μέτρα κατά την επιβίβαση και στους ελέγχους ασφαλείας (π.χ. οι επιβάτες να μην εισέρχονται από την εμπρόσθια πόρτα ή να εξέρχονται απ' αυτή στα λεωφορεία, αυτόματο άνοιγμα των θυρών, απολύμανση των κοινόχρηστων επιφανειών) και άλλα μέτρα που συμβάλλουν στην ελαχιστοποίηση των επαφών (π.χ. θα μπορούσε να επιτραπεί η παραμονή στο αυτοκίνητο ή στο φορτηγό κατά τη διάρκεια σύντομων διαδρομών οχηματαγωγών, με την προϋπόθεση ότι η συνολική ασφάλεια μπορεί να διασφαλιστεί επαρκώς).
- η) Θα πρέπει να δίνεται προτεραιότητα στη μεταφορά ατόμων με αναπηρία και μειωμένη κινητικότητα, καθώς και στη μεταφορά ηλικιωμένων. Θα πρέπει να παρέχονται τα αναγκαία μέσα ατομικής προστασίας στους εργαζομένους στον τομέα των μεταφορών οι οποίοι, σύμφωνα με τους κανόνες της ΕΕ για τα δικαιώματα των επιβατών, παρέχουν συνδρομή σε άτομα με αναπηρία και μειωμένη κινητικότητα καθώς και σε ηλικιωμένους..
29. Οι επιβάτες θα πρέπει να φορούν μάσκες προσώπου εντός των μεταφορικών κόμβων και των οχημάτων που χρησιμοποιούνται για μαζικές μεταφορές, ειδικά σε περιπτώσεις όπου δεν μπορεί να υπάρξει πλήρης συμμόρφωση με τα μέτρα τήρησης των αποστάσεων ⁽¹⁴⁾. Θα πρέπει να εμφανίζεται με ευκρίνεια και σε προσβάσιμα σημεία ενημερωτικό υλικό για τους επιβάτες σχετικά με την ασφαλή συμπεριφορά (τήρηση των αποστάσεων, καθαρισμός των χεριών κ.λπ.). Θα πρέπει να δημιουργηθούν πρωτόκολλα για τη διαχείριση ενδεχόμενων λοιμώξεων στις εν λόγω εγκαταστάσεις, τα οποία θα πρέπει να κοινοποιηθούν με σαφήνεια στους εργαζομένους στον τομέα των μεταφορών και να είναι άμεσα διαθέσιμα στους επιβάτες.
30. Όταν είναι πιο δύσκολο να εξασφαλιστεί η τήρηση φυσικής απόστασης, θα πρέπει να θεσπιστούν πρόσθετες διασφαλίσεις και επιπλέον μέτρα που θα οδηγούν σε ισοδύναμα επίπεδα προστασίας. Επιπλέον, σε περίπτωση που υπάρχουν διαφορετικές εναλλακτικές λύσεις για την άφιξη σε έναν προορισμό, θα πρέπει να προτιμώνται εκείνες οι επιλογές με τις οποίες μπορεί να διασφαλιστεί επαρκώς η τήρηση φυσικών αποστάσεων, σύμφωνα με τις συστάσεις των αρχών δημόσιας υγείας.
31. Θα πρέπει να αποτελεί προτεραιότητα η μείωση του κινδύνου λοιμώξεων σε μεταφορικούς κόμβους και οχήματα ανεξαρτήτως του τρόπου μεταφοράς. Θα πρέπει να πραγματοποιείται εντατικός και τακτικός καθαρισμός και απολύμανση των μεταφορικών κόμβων και των οχημάτων για όλους τους τρόπους μεταφοράς. Θα πρέπει να διασφαλίζεται η διαθεσιμότητα τζελ καθαρισμού/απολύμανσης σε μεταφορικούς κόμβους και οχήματα.
32. Θα πρέπει να προβλεφθούν εγκαταστάσεις και να εφαρμοστούν πρωτόκολλα σε μεταφορικούς κόμβους για την άμεση απομόνωση ατόμων που εικάζεται ότι έχουν προσβληθεί από τη νόσο COVID-19, έως ότου ληφθούν περαιτέρω κατάλληλα μέτρα. Για τον σκοπό αυτό, θα πρέπει να δημιουργηθούν καθορισμένες ασφαλείς περιοχές και να εξασφαλιστεί η ύπαρξη ειδικού και εκπαιδευμένου προσωπικού που διαθέτει κατάλληλα προστατευτικά μέσα. Οι υψιστάμενες ιατρικές εγκαταστάσεις και το υπάρχον ιατρικό προσωπικό (π.χ. σε αερολιμένες, λιμένες ή πλοία) θα πρέπει να ενισχυθούν ώστε να αντιμετωπιστεί ο αυξανόμενος όγκος κυκλοφορίας, λόγω της άρσης των περιορισμών.
33. Θα πρέπει να δίνεται προτεραιότητα στις ηλεκτρονικές πωλήσεις εισιτηρίων και στις εκ των προτέρων κρατήσεις θέσεων ώστε να μειωθούν οι συναθροίσεις ομάδων ταξιδιωτών σε συγκεκριμένα σημεία (π.χ. μηχανήματα έκδοσης εισιτηρίων και σημεία πώλησης εισιτηρίων) και ώστε να ελέγχεται καλύτερα ο επιτρεπόμενος αριθμός επιβατών, ενώ παράλληλα θα διασφαλίζεται η προσβασιμότητα στις πωλήσεις εισιτηρίων για τα άτομα που δεν έχουν πρόσβαση σε ηλεκτρονικά μέσα ή που δεν είναι σε θέση να χρησιμοποιήσουν τα εν λόγω ηλεκτρονικά μέσα. Στο μέτρο του δυνατού, θα πρέπει να προτιμηθεί ένα περιβάλλον ανέπαφων συναλλαγών.
34. Οι πωλήσεις άλλων εμπορευμάτων, συμπεριλαμβανομένων των τροφίμων και των ποτών, ενδέχεται να περιοριστεί εντός των οχημάτων. Για να μειωθεί ο κίνδυνος λοιμώξεων, οι φορείς εκμετάλλευσης των ενσωματωμένων σημείων λιανικής πώλησης για ταξιδιώτες, όπως τα καταστήματα αερολογίων ειδών, θα πρέπει να λαμβάνουν κατάλληλα μέτρα, όπως για παράδειγμα τα παρακάτω: διαχείριση των επιβατικών ροών ώστε να εξασφαλίζεται η τήρηση των αποστάσεων (για παράδειγμα, με τη χρήση επιδαπέδιας σήμανσης, τη βελτιστοποίηση της διαρρύθμισης και, εάν κριθεί αναγκαίο, με τον περιορισμό του αριθμού των πελατών)· τακτικός καθαρισμός και απολύμανση των χώρων, του εξοπλισμού και των εμπορευμάτων· τοποθέτηση φραγμών μεταξύ των πελατών και του προσωπικού λιανικής πώλησης στα ταμεία· παροχή επαρκών σταθμών απολύμανσης χεριών εντός όλου του καταστήματος λιανικής πώλησης και υποχρεωτική χρήση τους, ιδίως στα σημεία εισόδου και εξόδου· παροχή σαφώς ορατών πληροφοριών στους πελάτες σχετικά με την ενδεδειγμένη ασφαλή συμπεριφορά· και διασφάλιση ότι το προσωπικό του καταστήματος είναι επαρκώς καταρτισμένο και εξοπλισμένο για να εξυπηρετεί τους πελάτες και να μεταχειρίζεται τα εμπορεύματα σύμφωνα με τις οδηγίες που παρέχονται από τις υγειονομικές αρχές σχετικά με την ασφαλή συμπεριφορά κατά τη διάρκεια της έξαρσης της νόσου COVID-19.

⁽¹⁴⁾ Οι «μάσκες προσώπου» είναι ένας γενικός όρος που καλύπτει τόσο τις ιατρικές όσο και τις μη ιατρικές μάσκες. Το ECDC αναφέρει ότι «η χρήση μη ιατρικών масών που είναι κατασκευασμένες από διάφορα υφάσματα θα μπορούσε να εξεταστεί, ιδίως εάν —λόγω προβλημάτων στον εφοδιασμό— οι ιατρικές μάσκες προσώπου πρέπει να χρησιμοποιούνται κατά προτεραιότητα ως μέσα ατομικής προστασίας από τους εργαζομένους στον τομέα της υγείας» (<https://www.ecdc.europa.eu/sites/default/files/documents/COVID-19-use-face-masks-community.pdf>). Θα αναπόκειται στις εθνικές αρχές υγείας/ασφάλειας να διευκρινίσουν περαιτέρω στη συζήτησή τους με τα ενδιαφερόμενα μέρη ανά τρόπο μεταφοράς, τη διαθεσιμότητα και άλλες παραμέτρους, με βάση τον επιδημιολογικό κίνδυνο στην εκάστοτε χώρα. Ορισμένοι εργαζόμενοι στις μεταφορές και επιβάτες, αντίστοιχα, ενδέχεται να εκτίθενται σε διαφορετικά επίπεδα κινδύνου.

35. Συμπληρωματικά στα άλλα μέτρα που αποσκοπούν στον περιορισμό του κινδύνου μόλυνσης, θα μπορούσαν να χρησιμοποιούνται από τους επιβάτες, σε εθελοντική βάση, μέτρα ιχνηλάτησης επαφών και αποστολής ειδοποιήσεων, για παράδειγμα μέσω με τη χρήση εφαρμογών για κινητές συσκευές, με στόχο την ανίχνευση και τη διακοπή αλυσίδων μόλυνσης, αλλά και τη μείωση του κινδύνου περαιτέρω μετάδοσης, για όσο εξακολουθούν να υφίστανται κίνδυνοι μετάδοσης. Η πρόσβαση σε υπηρεσίες μεταφορών δεν θα πρέπει να εξαρτάται από τη χρήση εφαρμογών ιχνηλάτησης επαφών. Λόγω του διασυννοητικού χαρακτήρα των μεταφορών, είναι σημαντικό να διασφαλιστεί η διαλειτουργικότητα και η αμοιβαία αποδοχή των εν λόγω μέτρων. Εάν εφαρμοστούν, τα μέτρα ιχνηλάτησης επαφών θα πρέπει να περιοριστούν αυστηρά στους σκοπούς της αντιμετώπισης της έξαρσης της COVID-19 και να θεσπιστούν σύμφωνα με την κοινή εργαλειοθήκη της ΕΕ του δικτύου eHealth σχετικά με εφαρμογές για κινητές συσκευές που στηρίζουν την ιχνηλάτηση επαφών στον αγώνα της ΕΕ κατά της COVID-19 ⁽¹⁵⁾, την καθοδήγηση της Επιτροπής για τις εφαρμογές ⁽¹⁶⁾, καθώς και τις κατευθυντήριες γραμμές του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Προστασίας Δεδομένων ⁽¹⁷⁾, με παράλληλη εξασφάλιση του υψηλότερου δυνατού επιπέδου προστασίας των δεδομένων.

36. Οι επιχειρήσεις και οι πάροχοι υπηρεσιών μεταφορών θα πρέπει να διαθέτουν ειδικά πρωτόκολλα σε περίπτωση που οι επιβάτες ασθενήσουν ή εμφανίσουν συμπτώματα COVID-19 κατά τη διάρκεια ή αμέσως μετά το ταξίδι ή την παρουσία τους σε μεταφορικό κόμβο. Τα εν λόγω πρωτόκολλα θα πρέπει να περιλαμβάνουν σαφώς καθορισμένες ασφαλείς περιοχές για τους επιβάτες που εμφανίζουν συμπτώματα, συγκεκριμένα μέτρα για την ελαχιστοποίηση της έκθεσής τους σε άλλους επιβάτες και εργαζομένους στον τομέα των μεταφορών, τρόπους συλλογής και ανάλυσης όλων των σχετικών πληροφοριών όσον αφορά τις επαφές με άλλους επιβάτες και εργαζομένους στον τομέα των μεταφορών κ.λπ. Για τα ταξίδια με κρατήσεις, θα πρέπει να περιλαμβάνεται η δυνατότητα ταυτοποίησης και έγκαιρης προειδοποίησης των επιβατών που βρέθηκαν κοντά σε όσους εμφάνισαν συμπτώματα.

δ) Επόμενα βήματα

37. Προκειμένου να αποκατασταθούν τα τακτικά επίπεδα των υπηρεσιών μεταφορών και της συνδεσιμότητας, θα χρειαστεί ένας ευέλικτος συνδυασμός αυξημένης χρήσης κατάλληλων μέσων ατομικής προστασίας, κατάλληλου και ασφαλούς εξαερισμού, κατά προτίμηση με χρήση εξωτερικού αέρα και αποφυγή της απλής κυκλοφορίας του εσωτερικού αέρα, αυξημένων δυνατοτήτων ιχνηλάτησης σε εθελοντική βάση και ικανοτήτων απολύμανσης ελλείψει εμβολίου.

38. Μεσοπρόθεσμα/μακροπρόθεσμα, συνιστάται όλα τα έκτακτα μέτρα που λαμβάνονται κατά τη διάρκεια της έξαρσης της COVID-19 να παρακολουθούνται συνεχώς, να αξιολογούνται και να επανεξετάζονται εγκαίρως, εκτός εάν η επιδημιολογική κατάσταση απαιτεί την επέκτασή τους ή όπου εν λόγω μέτρα αποδειχθούν επωφελή για τη βελτίωση των συστημάτων και της αποδοτικότητας των μεταφορών.

39. Η συνεχιζόμενη εφαρμογή των μέτρων περιορισμού, καθώς και η χαλάρωσή τους και η σταδιακή αποκατάσταση των υπηρεσιών μεταφορών και της συνδεσιμότητας δεν θα πρέπει να οδηγήσουν σε μείωση, έστω και προσωρινή, των υψηλών επιπέδων των προτύπων της ΕΕ για την ασφάλεια και την προστασία στις μεταφορές, συμπεριλαμβανομένης της υγείας και ασφάλειας των εργαζομένων στον τομέα των μεταφορών. Είναι αναγκαίο στα ζητήματα που ήδη αντιμετωπίζουμε λόγω της έξαρσης της COVID-19 να μην προστεθούν ζητήματα ασφάλειας ή προστασίας στον τομέα των μεταφορών.

III. Πρακτικές οδηγίες σχετικά με ειδικά μέτρα για την ασφαλή μεταφορά επιβατών για όλους τους τρόπους μεταφοράς στο πλαίσιο της έξαρσης της COVID-19

α) Οριζόντιες συστάσεις

40. Οι προαναφερθείσες αρχές θα πρέπει να κατευθύνουν τη συνολική σταδιακή επανεκκίνηση και αύξηση των επιβατικών μεταφορών σε ολόκληρη την ΕΕ για όλους τους τρόπους μεταφοράς κατά την έξοδο από τους περιορισμούς λόγω COVID-19 και την επακόλουθη ανάκαμψη. Αυτές οι κοινές αρχές θα πρέπει να διευκολύνουν την αμοιβαία αποδοχή των εφαρμόζομενων μέτρων εντός της ΕΕ, αλλά και έναντι των τρίτων χωρών, ώστε να καταστεί δυνατή η αποτελεσματική συνέχιση των υπηρεσιών μεταφορών. Όπως αναφέρθηκε στην προηγούμενη ενότητα, θα πρέπει να εφαρμοστούν ορισμένες αρχές και μέτρα για τους μεταφορικούς κόμβους και τα οχήματα για όλους τους τρόπους μεταφοράς, με ειδικές προσαρμογές που λαμβάνουν υπόψη τις ειδικές συνθήκες, τις ανάγκες και τη σκοπιμότητα.

41. Τα εν λόγω οριζόντια μέτρα περιλαμβάνουν ιδίως τα παρακάτω:

- α) Τουλάχιστον κατά τη διάρκεια της αρχικής χαλάρωσης των περιορισμών, ενδέχεται να χρειαστεί να μειωθεί ο αριθμός των επιβατών στα οχήματα σε ορισμένους τρόπους μεταφοράς, ώστε να εξασφαλιστεί η επαρκής συμμόρφωση με τις ισχύουσες απαιτήσεις περί τήρησης των φυσικών αποστάσεων.

⁽¹⁵⁾ https://ec.europa.eu/health/sites/health/files/ehealth/docs/covid-19_apps_en.pdf.

⁽¹⁶⁾ Ανακοίνωση της Επιτροπής - Έγγραφο καθοδήγησης σχετικά με την προστασία δεδομένων στις εφαρμογές που στηρίζουν την καταπολέμηση της πανδημίας COVID-19 (ΕΕ C 1241 της 17.4.2020, σ. 1).

⁽¹⁷⁾ https://edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/guidelines/guidelines-042020-use-location-data-and-contact-tracing_el

- β) Η εθελοντική χρήση εφαρμογών ιχνηλάτησης επαφών θα πρέπει να εξεταστεί ως πρόσθετο επίπεδο μετριασμού του κινδύνου.
 - γ) Οι εργαζόμενοι στον τομέα των μεταφορών θα πρέπει να είναι εξοπλισμένοι με ΜΑΠ και, στο μέτρο του δυνατού, να διαχωρίζονται από τους επιβάτες με φραγμούς.
 - δ) Συχνή καθαριότητα και απολύμανση κόμβων και οχημάτων και αύξηση της συχνότητας συλλογής των αποβλήτων.
 - ε) Συστηματική εγκατάσταση σταθμών απολύμανσης των χεριών και υποχρεωτική χρήση τους όπου αυτό είναι εφικτό.
 - στ) Ενίσχυση του εξαερισμού, του φιλτραρίσματος του αέρα και, κατά περίπτωση, προτεραιότητα στη χρήση φυσικού αέρα.
 - ζ) Χρήση масκών από τους επιβάτες, ιδίως όταν δεν είναι δυνατή η συνεχής και πλήρης τήρηση των μέτρων απόστασης.
 - η) Τα εισιτήρια και οι πληροφορίες θα πρέπει να παρέχονται ηλεκτρονικά και αυτόματα. Θα πρέπει να προωθηθούν σημαντικά και να δοθεί προτεραιότητα στις ηλεκτρονικές προπωλήσεις εισιτηρίων, καθώς και στις διαδικασίες εκ των προτέρων ελέγχου των εισιτηρίων, κράτησης και καταχώρισης.
 - θ) Ο έλεγχος εισιτηρίων, η φόρτωση και η εκφόρτωση των αποσκευών θα πρέπει να οργανώνονται κατά τρόπο ώστε να αποφεύγεται ο συνωστισμός των επιβατών.
 - ι) Η προπαραγγελία υπηρεσιών και γευμάτων επί του αεροσκάφους θα πρέπει να διευκολύνεται, όπου αυτό είναι δυνατό, κατά τη στιγμή της κράτησης, ώστε να μειώνεται η επαφή μεταξύ του προσωπικού και των επιβατών.
 - ια) Σε κεντρικά σημεία μεταφορικών κόμβων και οχημάτων θα πρέπει να εμφανίζονται και να διατίθενται πριν από οποιαδήποτε μετακίνηση προσβάσιμες πληροφορίες σχετικά με τις εφαρμοζόμενες διαδικασίες ασφαλούς συμπεριφοράς, καθώς και τον απαιτούμενο προστατευτικό εξοπλισμό για τους επιβάτες.
42. Οι οργανώσεις ενδιαφερομένων, οι φορείς εκμετάλλευσης και οι πάροχοι υπηρεσιών που δραστηριοποιούνται στους διάφορους τρόπους μεταφοράς θα πρέπει να αναπτύξουν και να εφαρμόσουν κατάλληλα μέτρα για την αντιμετώπιση των ειδικών συνθηκών κάθε τρόπου μεταφοράς. Θα πρέπει να συνάδουν με τις γενικές και τις ειδικές ανά τρόπο μεταφοράς αρχές και συστάσεις που διατυπώνονται στις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές. Τα εν λόγω μέτρα θα πρέπει να επανεξετάζονται συνεχώς και, όταν είναι αναγκαίο, να προσαρμόζονται ώστε να διασφαλίζεται η αποτελεσματικότητά τους στην προστασία της υγείας των εργαζομένων στις μεταφορές και των επιβατών.
43. Επιπλέον, θα πρέπει να υλοποιούνται και να εφαρμόζονται τα ακόλουθα μέτρα, λαμβανομένων υπόψη των ειδικών χαρακτηριστικών και των αναγκών κάθε τρόπου μεταφοράς:
- β) *Εναέριες μεταφορές*
44. Η αεροπορία έχει μακροχρόνια εμπειρία στον τομέα της διαχείρισης κινδύνων όσον αφορά την ασφάλεια και την προστασία και έχει συνηθίσει να λειτουργεί σε ένα άκρως ελεγχόμενο περιβάλλον. Η ανάκτηση της εμπιστοσύνης των επιβατών ότι η αεροπορία είναι ασφαλής τρόπος μετακίνησης θα είναι καθοριστική για την έξοδο από την κρίση αυτή. Για τον σκοπό αυτό, είναι σημαντικό οι ενδιαφερόμενοι φορείς των αερομεταφορών και της υγείας να κοινοποιούν ευρέως τα ισχύοντα μέτρα, καθώς και τους τρόπους με τους οποίους τα εν λόγω μέτρα μετριάζουν τους κινδύνους. Ο τομέας των αερομεταφορών θα πρέπει να διασφαλίζει ότι τα μέτρα είναι σε μεγάλο βαθμό ορατά και συντονισμένα, και κοινοποιούνται στους επιβάτες ανά πάσα στιγμή.
45. Για την άμβλυνση του κινδύνου εξάπλωσης της COVID-19 θα πρέπει να ακολουθούνται οι ίδιες αρχές που χρησιμοποιούνται στη διαχείριση των κινδύνων για την ασφάλεια και την προστασία, συμπεριλαμβανομένης της παρακολούθησης της συμμόρφωσης, της επανεξέτασης της αποτελεσματικότητας των μέτρων σε τακτά χρονικά διαστήματα, και της προσαρμογής των μέτρων στις μεταβαλλόμενες ανάγκες και στις βελτιωμένες μεθόδους και τεχνολογίες —λαμβάνομένου υπόψη, ωστόσο, του γεγονότος ότι οι αερολιμένες και οι αεροπορικές εταιρείες δεν διαθέτουν την ικανότητα παροχής υπηρεσιών υγείας, όπως η λήψη αποφάσεων για τον έλεγχο της υγείας των επιβατών· οι εν λόγω υπηρεσίες θα πρέπει να υλοποιούνται από τις αρμόδιες αρχές.
46. Για να εξασφαλιστεί η συγκρισιμότητα των μέτρων κατά την αναχώρηση και την άφιξη, με στόχο την αποφυγή της υπερβολικά δυσκίνητης ή ακόμη και αδύνατης πραγματοποίησης ταξιδιών, είναι σημαντικό να διασφαλιστεί ότι, στα σημεία αναχώρησης και άφιξης, είναι αμοιβαία αποδεκτά ισοδύναμα μέτρα, τα οποία βασίζονται σε κοινές αρχές και καθένα από αυτά μετριάξει σε ικανοποιητικό βαθμό τους σχετικούς κινδύνους για την υγεία. Για να διευκολυνθεί αυτό, είναι χρήσιμο να αναπτυχθούν συγκεκριμένα κριτήρια που θα πρέπει να μεταφράζονται σε μια διεθνώς αναγνωρισμένη προσέγγιση. Η χρήση ισοδύναμων προτύπων και η εφαρμογή της αμοιβαιότητας όσον αφορά τα μέτρα και την αποδοχή τους μπορεί να αποτελέσουν θεμελιώδεις καταλυτικούς παράγοντες για την αεροπορία στην ΕΕ και σε παγκόσμιο επίπεδο. Ως εκ τούτου, η στενή συνεργασία με τρίτες χώρες και με διεθνείς εταιίρους, συμπεριλαμβανομένου του Διεθνούς Οργανισμού Πολιτικής Αεροπορίας (ΔΟΠΑ), θα είναι ουσιαστικής σημασίας.

47. Σε συνεργασία με την Επιτροπή, το Ευρωπαϊκό Κέντρο Πρόληψης και Ελέγχου Νόσων (ECDC) και τις αρμόδιες αρχές, ο Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Ασφάλεια της Αεροπορίας (EASA) θα υποβάλει, εντός των προσεχών εβδομάδων, τεχνικές επιχειρησιακές κατευθυντήριες γραμμές για να διευκολύνει μια συντονισμένη προσέγγιση και να συνδράμει τις εθνικές αεροπορικές αρχές, τις αεροπορικές εταιρείες, τους αερολιμένες και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη στον τομέα της αεροπορίας. Οι εν λόγω τεχνικές επιχειρησιακές κατευθυντήριες γραμμές θα λαμβάνουν υπόψη τις αρχές διαχείρισης της ασφάλειας που έχουν αναπτυχθεί για να διαφυλάσσεται η ασφάλεια του ευρωπαϊκού συστήματος πολιτικής αεροπορίας και θα καθορίζουν ένα βασικό πρωτόκολλο αναφοράς για την ασφάλεια της υγείας στο πλαίσιο της αεροπορίας, το οποίο θα προταθεί για εφαρμογή σε ολόκληρη την ΕΕ.
48. Το πρωτόκολλο θα πρέπει να περιλαμβάνει τα ακόλουθα μέτρα:
- α) Ενίσχυση του εξαερισμού, νοσοκομειακού επιπέδου φιλτράρισμα του αέρα και κάθετη ροή του αέρα.
 - β) Περιορισμός των κινδύνων μόλυνσης σε όλη τη διάρκεια του ταξιδιού (π.χ. αποφυγή της συνάθροισης επιβατών, περιορισμός της αλληλεπίδρασης επί του αεροσκάφους, διερεύνηση της καταλληλότερης κατανομής των θέσεων βάσει των τεχνικών περιορισμών, καθώς και προτεραιότητα στα ηλεκτρονικά έγγραφα και μέσα πληρωμής).
 - γ) Μείωση των μετακινήσεων εντός της καμπίνας (π.χ. λιγότερες αποσκευές, λιγότερες επαφές με το πλήρωμα).
 - δ) Κατάλληλη διαχείριση των ροών επιβατών (π.χ. παροχή συμβουλών για την έγκαιρη άφιξη στον αερολιμένα· προτεραιότητα στον ηλεκτρονικό έλεγχο εισιτηρίων / έλεγχο εισιτηρίων από τον ίδιο τον επιβάτη· εξασφάλιση της τήρησης των αποστάσεων και ελαχιστοποίηση των επαφών στις θυρίδες παράδοσης των αποσκευών, τα σημεία ελέγχου ασφαλείας και συνοριακών ελέγχων, κατά την επιβίβαση, καθώς και κατά τη διάρκεια της παραλαβής των αποσκευών)· πριν από το ταξίδι θα πρέπει να παρέχονται στους επιβάτες προσβάσιμες πληροφορίες σχετικά με τις αερολιμενικές διαδικασίες.
49. Οι επικείμενες τεχνικές επιχειρησιακές κατευθυντήριες γραμμές των EASA / ECDC θα προσδιορίζουν πρόσθετα μέτρα μετριασμού, σε στενή συνεργασία με τις αρμόδιες εθνικές αρχές, με σκοπό την ανάπτυξη μέτρων για τη συνεκτική εκτέλεση των πτήσεων σε ολόκληρη την ΕΕ.
- γ) **Οδικές μεταφορές**
50. Θα πρέπει να εξασφαλιστούν υψηλά επίπεδα υγιεινής σε όλα τα τμήματα των τερματικών σταθμών, των χώρων ανάπαυσης (π.χ. κατά μήκος των αυτοκινητοδρόμων), των κλειστών εγκαταστάσεων στάθμευσης, των σταθμών τροφοδοσίας με καύσιμα και των σταθμών φόρτισης, μεταξύ άλλων μέσω τακτικού καθαρισμού και απολυμάνσεων, ώστε να περιοριστεί ο κίνδυνος μετάδοσης για τους χρήστες του οδικού δικτύου. Στους σταθμούς θα πρέπει να εφαρμόζεται η διαχείριση της ροής των επιβατών. Όταν δεν μπορεί να εξασφαλιστεί επαρκές επίπεδο όσον αφορά τη δημόσια υγεία, θα πρέπει να εξετάζεται το ενδεχόμενο κλεισίματος ορισμένων στάσεων ή σταθμών.
51. Μεταφορές με λεωφορεία και πούλμαν Για τη σταδιακή επανέναρχη των μεταφορών με λεωφορεία και πούλμαν, θα χρειαστούν κατάλληλα μέτρα, με διάκριση μεταξύ των περιφερειακών και των υπεραστικών υπηρεσιών. Ειδικά για τις διεθνείς υπηρεσίες μεταφορών με λεωφορεία/πούλμαν, οι προσεγγίσεις θα πρέπει να συντονίζονται μεταξύ των κρατών μελών και των φορέων εκμετάλλευσης προκειμένου να είναι αποτελεσματικές. Θα πρέπει να καθιερωθούν ασφαλείς επιχειρησιακές πρακτικές, όπως, για παράδειγμα, η επιβίβαση από την πίσω θύρα και η χρήση στον μεγαλύτερο δυνατό βαθμό των παραθύρων αντί του κλιματισμού για τον εξαερισμό. Επιπλέον, η κατανομή των θέσεων θα πρέπει να βελτιστοποιηθεί στο μέτρο του δυνατού (π.χ. οι οικογένειες θα μπορούν να κάθονται μαζί, ενώ τα άτομα που δεν ταξιδεύουν μαζί θα πρέπει να διαχωρίζονται). Στα μίνι λεωφορεία δεν θα πρέπει να επιτρέπεται στους επιβάτες να κάθονται δίπλα στον οδηγό, εκτός εάν υπάρχει φυσικός διαχωρισμός. Οι φορείς εκμετάλλευσης τακτικών λεωφορειακών γραμμών θα πρέπει να είναι σε θέση να αποκαταστήσουν σταδιακά το δίκτυο, ανάλογα με τους εθνικούς περιορισμούς. Για να διευκολυνθεί αυτό, τα κράτη μέλη θα πρέπει να θεσπίσουν απλουστευμένες και ταχείες διαδικασίες που θα επιτρέπουν στους φορείς εκμετάλλευσης να προσαρμόσουν ταχέως τις υπηρεσίες τους χωρίς να θέτουν σε κίνδυνο την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων στον τομέα των μεταφορών. Εάν είναι δυνατόν, οι επαφές του προσωπικού με τις αποσκευές των επιβατών θα πρέπει να είναι περιορισμένες και οι επιβάτες θα πρέπει να αναλαμβάνουν οι ίδιοι τη φόρτωση και την εκφόρτωση των αποσκευών τους.
52. Μεταφορές κατά παραγγελία με αυτοκίνητο/βαν (ταξί, οχήματα ιδιωτικής μίσθωσης): Οι υπηρεσίες ταξί και οχημάτων ιδιωτικής μίσθωσης συνέχισαν, σε μεγάλο βαθμό, με ειδικά μέτρα προστασίας για τους οδηγούς και περιορισμό σε έναν μόνο επιβάτη ή σε περισσότερους ανθρώπους που ζουν στο ίδιο νοικοκυριό. Οι υπηρεσίες αυτές θα πρέπει να συνεχίσουν να λειτουργούν με ειδικά μέτρα υγιεινής και μετριασμού της επικινδυνότητας. Οι εταιρείες θα πρέπει να παρέχουν στους οδηγούς μάσκες και απολυμαντικά. Το εσωτερικό των οχημάτων θα πρέπει να απολυμαίνεται όσο το δυνατόν συχνότερα. Οι οδηγοί ταξί και οχημάτων ιδιωτικής μίσθωσης θα πρέπει να αποφεύγουν τη σωματική επαφή με τους επιβάτες και θα πρέπει πάντα να δίνεται προτεραιότητα στις ηλεκτρονικές πληρωμές. Οι εταιρείες θα πρέπει να παρέχουν στους οδηγούς φυσικά διαχωριστικά για τα οχήματά τους (π.χ. πλαστικές κουρτίνες ή φραγμούς) που θα περιορίζουν την επαφή με τους επιβάτες. Δεν θα πρέπει να επιτρέπεται στους επιβάτες να κάθονται δίπλα στον οδηγό, εκτός εάν είναι δυνατόν ο φυσικός διαχωρισμός. Οι εταιρείες θα πρέπει να κοινοποιούν τις σχετικές πληροφορίες στους επιβάτες πριν από το ταξίδι.

δ) Σιδηροδρομικές μεταφορές

53. Για να επανεκκινήσουν οι μεταφορές επιβατών, θα είναι σημαντικό να διασφαλιστεί ότι οι επιβάτες που χρησιμοποιούν μέσα μαζικής μεταφοράς είναι ασφαλείς. Τα μέτρα πρέπει να κοινοποιούνται σαφώς, να είναι ορατά και αποτελεσματικά. Ειδικά για τις διεθνείς υπηρεσίες σιδηροδρομικών μεταφορών, τα μέτρα πρέπει να συντονίζονται μεταξύ των κρατών μελών και των φορέων εκμετάλλευσης προκειμένου να είναι αποτελεσματικά. Οι ενώσεις του σιδηροδρομικού τομέα και οι οργανώσεις των εργαζομένων εργάζονται για τη θέσπιση κοινών κανόνων.
54. Δεδομένου του μεγάλου αριθμού μεταφερόμενων επιβατών σε καθημερινή βάση και του αριθμού των εξυπηρετούμενων σταθμών, η συμμόρφωση με τους γενικούς κανόνες ασφαλούς συμπεριφοράς για την προστασία της δημόσιας υγείας, και ιδίως η τήρηση επαρκών αποστάσεων, εξαρτάται από την επιμέλεια και το αίσθημα ευθύνης κάθε επιβάτη. Οι δειγματοληπτικοί έλεγχοι θα πρέπει να διασφαλίζουν ένα ικανοποιητικό επίπεδο συμμόρφωσης.
55. Καθώς ότι οι σιδηρόδρομοι εξακολουθούσαν να λειτουργούν καθ' όλη τη διάρκεια της έξαρσης της COVID-19, υφίστανται ήδη διάφορα μέτρα που μπορούν να διατηρηθούν και να προσαρμοστούν όπου είναι απαραίτητο:
- α) Οι υποχρεώσεις της τήρησης των αποστάσεων θα πρέπει να εφαρμόζονται σε αμαξοστοιχίες όπου χρειάζεται, ιδίως εφόσον οι αριθμοί των επιβατών είναι σχετικά χαμηλοί. Για να καταστεί δυνατή η τήρηση των αποστάσεων, η συχνότητα και η χωρητικότητα των αμαξοστοιχιών θα πρέπει να αυξηθεί, εφόσον είναι αναγκαίο, με σκοπό τη μείωση της συγκέντρωσης των επιβατών.
 - β) Οι φορείς εκμετάλλευσης σιδηροδρόμων θα πρέπει να εφαρμόζουν την υποχρεωτική κράτηση θέσεων για τις αμαξοστοιχίες μεγάλων αποστάσεων και τις περιφερειακές αμαξοστοιχίες, με προσδιορισμό του ονόματος/της αφετηρίας και του προορισμού των επιβατών. Εναλλακτικά, και ιδίως για τις αμαξοστοιχίες μικρών αποστάσεων, θα πρέπει να απαιτείται από τους επιβάτες να αφήνουν κενές θέσεις μεταξύ τους, εκτός από τους επιβάτες από το ίδιο νοικοκυριό.
 - γ) Οι φορείς εκμετάλλευσης σιδηροδρόμων θα πρέπει να χρησιμοποιούν συστήματα καταμέτρησης των επιβατών επί του οχήματος, ειδικά για τις αμαξοστοιχίες προαστιακού σιδηροδρόμου (με βάση το βάρος, τα βήματα στην περιοχή των θυρών, καθώς και τους αλγορίθμους μέτρησης μέσω CCTV που δεν επιτρέπουν την αναγνώριση των ατόμων) με σκοπό τη διαχείριση της μεταφορικής δυναμικότητας. Ο προγραμματισμός των δρομολογίων και η κατανομή των διαδρομών ενδέχεται να χρειάζονται ευέλικτες προσαρμογές, συμπεριλαμβανομένης της βελτιστοποίησης της δυναμικότητας με συντονισμένο τρόπο ώστε να αντικατοπτρίζονται η ζήτηση και η ανάγκη μείωσης της πυκνότητας των επιβατών.
 - δ) Στους σταθμούς θα πρέπει να εφαρμόζεται η διαχείριση της ροής των επιβατών. Όταν δεν μπορεί να εξασφαλιστεί επαρκές επίπεδο όσον αφορά τη δημόσια υγεία, θα πρέπει να εξετάζεται το ενδεχόμενο κλεισίματος ορισμένων στάσεων ή σταθμών.
 - ε) Οι μετακινήσεις εκτός ωρών αιχμής θα πρέπει να ενθαρρύνονται με την παροχή κινήτρων, όπως η προσαρμογή των τιμών, ή η ευελιξία των ωρών εργασίας στην περίπτωση των προαστιακών αμαξοστοιχιών, ώστε να αποφεύγεται ο συνωστισμός.
 - στ) Για να αποφεύγεται η επαφή των επιβατών με χειρολαβές ή κομβία, οι θύρες πρέπει να ανοίγουν σε κάθε στάση είτε αυτόματα είτε εξ αποστάσεως από τον οδηγό.

56. Ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Σιδηροδρόμων (ERA), ο οποίος διαθέτει σχετική εμπειρογνώμοσύνη σε σχέση με τις σιδηροδρομικές δραστηριότητες και τις κοινές μεθόδους ασφάλειας, καθώς και ένα εκτεταμένο δίκτυο διαύλων επικοινωνίας (με τις αρχές, τους φορείς εκμετάλλευσης και τους κατασκευαστές), είναι έτοιμος να διαδραματίσει καίριο ρόλο για τη διασφάλιση της ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών. Η κοινή επιχείρηση Shift2Rail ήδη διερευνά δυνατότητες για τη στήριξη της ανάπτυξης εφαρμογών —βάσει ανωνυμοποιημένων και συγκεντρωτικών δεδομένων—⁽¹⁸⁾ για να μελετηθεί ο συνωστισμός στους σταθμούς, γεγονός που θα μπορούσε επίσης να ωφελήσει τις δημόσιες μεταφορές.

ε) Πλωτές μεταφορές

57. Οι πλωτές επιβατικές μεταφορές έχουν μειωθεί σημαντικά. Τα μέτρα για τη διασφάλιση της δημόσιας υγείας είναι απαραίτητα για την αποκατάσταση της εμπιστοσύνης τόσο των επιβατών όσο και των πληρωμάτων. Τα μέτρα θα πρέπει να είναι προσαρμοσμένα στο είδος του σκάφους, τον χαρακτήρα και τη διάρκεια του ταξιδιού, στοιχεία που μπορεί να διαφέρουν σημαντικά στον τομέα των πλωτών μεταφορών. Ενδέχεται να χρειαστεί να αυξηθεί ο αριθμός των σκαφών και των ταξιδιών, ιδίως όταν η μεταφορά με οχηματαγωγά είναι απαραίτητη για λόγους συνδεσιμότητας με απομακρυσμένες περιοχές και νησιά.

⁽¹⁸⁾ Σύσταση (ΕΕ) 2020/518 της Επιτροπής, της 8ης Απριλίου 2020, σχετικά με μια κοινή εργαλειοθήκη της Ένωσης για τη χρήση της τεχνολογίας και των δεδομένων με σκοπό την καταπολέμηση της κρίσης COVID-19 και την έξοδο από αυτή, ιδίως όσον αφορά εφαρμογές για φορητές συσκευές και τη χρήση ανωνυμοποιημένων δεδομένων κινητικότητας (ΕΕ L 114 της 14.4.2020, σ. 7).

58. Τα μέτρα για τους εργαζομένους στον τομέα των θαλάσσιων μεταφορών περιγράφονται λεπτομερώς στις κατευθυντήριες γραμμές για την προστασία της υγείας των προσώπων που επιβαίνουν σε πλοία ⁽¹⁹⁾. Οι εργαζόμενοι, συμπεριλαμβανομένων των εργαζομένων σε πλοία και σε λιμένες, θα πρέπει να έχουν πρόσβαση σε μέσα ατομικής προστασίας ⁽²⁰⁾ και σε κατάλληλη ιατρική περίθαλψη ανά πάσα στιγμή κατά τη διάρκεια της εργασίας τους. Οι άμεσες αλληλεπιδράσεις μεταξύ των επιβαινόντων θα πρέπει να μειώνονται όσο το δυνατόν περισσότερο, ώστε να αποφεύγεται ο κίνδυνος μετάδοσης.
59. Ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια στη Θάλασσα (EMSA) είναι έτοιμος να διευκολύνει την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών και πληροφοριών που μπορεί να είναι χρήσιμες για τις αρμόδιες αρχές και τα ενδιαφερόμενα μέρη (π.χ. για την παρακολούθηση των σκαφών, την υποβολή εκθέσεων για την υγεία κ.λπ.). Επιπλέον, δεδομένου του διεθνούς χαρακτήρα της ναυτιλίας, η συνεργασία με τρίτες χώρες και διεθνείς οργανισμούς, συμπεριλαμβανομένου του Διεθνούς Ναυτιλιακού Οργανισμού (ΔΝΟ), θα είναι σημαντική για τη διευκόλυνση της παγκόσμιας συνεργασίας, ισοδυναμίας και αμοιβαιότητας μεταξύ μέτρων και πρακτικών που σχετίζονται με την COVID-19.
60. Με βάση την υπάρχουσα εμπειρία και τα μέτρα που εφαρμόζουν ήδη τα κράτη μέλη, οι φορείς εκμετάλλευσης και όλες οι άλλες οντότητες που εμπλέκονται στις πλωτές μεταφορές (λιμένες, τερματικοί σταθμοί οχηματαγωγών, οικείες εθνικές αρχές) θα πρέπει να εφαρμόζονται τα ακόλουθα μέτρα:
- α) Εξασφάλιση της συμμόρφωσης με τις απαιτήσεις σχετικά με την τήρηση αποστάσεων επί των σκαφών, μεταξύ άλλων με τη μείωση του αριθμού των επιτρεπόμενων επιβατών.
 - β) Περιορισμός της πρόσβασης σε αποβάθρες επιβίβασης και αποβίβασης μόνο σε επιβάτες με εισιτήρια· καθορισμός θέσεων για τους επιβάτες.
 - γ) Οι λιμένες θα πρέπει να προβλέψουν ειδικούς διαδρόμους για την ξεχωριστή είσοδο και έξοδο των επιβατών.
 - δ) Όταν το επιτρέπουν οι συνθήκες, μετακίνηση όσο το δυνατόν περισσότερων επιβατών σε ανοιχτούς χώρους του σκάφους.
 - ε) Στην περίπτωση που συνιστάται ή ζητείται από τους επιβάτες να παραμείνουν στα οχήματά τους επί οχηματαγωγών κατά τη διάρκεια σύντομων ταξιδιών (π.χ. λιγότερο από μία ώρα), το μέτρο αυτό θα πρέπει να εφαρμόζεται μόνο σε ανοικτά καταστρώματα, εκτός εάν λαμβάνονται πρόσθετες προφυλάξεις ασφαλείας σύμφωνα με τους ισχύοντες ενωσιακούς κανόνες. Όπου απαιτείται, η χωρητικότητα των καταστρωμάτων θα πρέπει να προσαρμόζεται έτσι ώστε να εγγυάται την ασφάλεια, ενώ θα πρέπει να παρευρίσκεται προσωπικό εκπαιδευμένο στην πυρόσβεση.
 - στ) Για τον καθαρισμό και την απολύμανση των σκαφών και των χερσαίων εγκαταστάσεων θα πρέπει να ακολουθούνται οι «Προτεινόμενες διαδικασίες» ⁽²¹⁾ της κοινής δράσης EU Healthy Gateways.
 - ζ) Τα κρουαζιερόπλοια και, κατά περίπτωση, τα οχηματαγωγά θα πρέπει να αναπτύξουν ειδικά πρωτόκολλα για τον καθαρισμό και την υγιεινή, ώστε να ελαχιστοποιείται ο κίνδυνος διασταυρούμενης μόλυνσης μεταξύ των καμπίνων των επιβατών.
 - η) Θα πρέπει να αναπτυχθούν πρωτόκολλα μεταξύ των φορέων εκμετάλλευσης πλοίων και των χερσαίων εγκαταστάσεων για τα άτομα με εικαζόμενη ή επιβεβαιωμένη λοίμωξη COVID-19, συμπεριλαμβανομένων μέτρων πριν, κατά τη διάρκεια και μετά το ταξίδι. Για τον σκοπό αυτό, θα πρέπει να υπάρχουν διαθέσιμες διαδικασίες για τον έλεγχο της υγείας, να διατίθενται αιθούσες καραντίνας και να οργανωθεί η κατάλληλη αλληλεπίδραση με το άτομο που βρίσκεται σε καραντίνα.
 - θ) Τα κρουαζιερόπλοια θα πρέπει να διαθέτουν στο σκάφος επαρκή ικανότητα διεξαγωγής εξετάσεων για την παρουσία COVID-19, η οποία θα πρέπει να χρησιμοποιείται όταν υπάρχει υπόνοια προσβολής επιβάτη ή μέλους του πληρώματος.
61. Οι προηγούμενες εστίες COVID-19 σε κρουαζιερόπλοια ανέδειξαν την ιδιαίτερη ευπάθεια των κλειστών περιβαλλόντων κατά τη διάρκεια ταξιδιών μεγάλης διάρκειας. Πριν από την επανέναρξη των δραστηριοτήτων των κρουαζιερόπλοιων, οι φορείς εκμετάλλευσης πλοίων θα πρέπει να εφαρμόσουν αυστηρές διαδικασίες για τη μείωση του κινδύνου μετάδοσης επί του πλοίου και την παροχή κατάλληλης ιατρικής περίθαλψης σε περίπτωση λοιμώξεων. Η σταδιακή αποκατάσταση των υπηρεσιών κρουαζιέρας θα πρέπει να συντονίζεται σε ενωσιακό και διεθνές επίπεδο, λαμβανομένης υπόψη της κατάστασης της δημόσιας υγείας στις οικείες χώρες. Πριν από την έναρξη των ταξιδιών, οι φορείς εκμετάλλευσης κρουαζιερόπλοιων θα πρέπει να εξασφαλίζουν με τους λιμένες κατά μήκος της διαδρομής ότι, εφόσον χρειαστεί,

⁽¹⁹⁾ Ανακοίνωση της Επιτροπής Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την προστασία της υγείας, τον επαναπατρισμό και τις ρυθμίσεις μετακινήσεων ναυτικών, επιβατών και άλλων προσώπων που επιβαίνουν σε πλοία (EE C 119 της 14.4.2020, σ. 1).

⁽²⁰⁾ Κοινή δράση EU Healthy Gateways, Επισκόπηση των μέσων ατομικής προστασίας (ΜΑΠ) που συνιστώνται για το προσωπικό στα σημεία εισόδου και στα μέσα μεταφοράς οχημάτων στο πλαίσιο της COVID-19.

⁽²¹⁾ Προτεινόμενες διαδικασίες για τον καθαρισμό και την απολύμανση των πλοίων κατά τη διάρκεια της πανδημίας ή στην περίπτωση που εντοπιστεί κρούσμα COVID-19 επί του σκάφους· https://www.healthygateways.eu/Portals/0/plcdocs/EU_HEALTHY_GATEWAYS_COVID-19_Cleaning_Disinfection_ships_09_4_2020_F.pdf?ver=2020-04-09-124859-237

μπορούν γίνουν οι απαραίτητες ρυθμίσεις ώστε οι επιβάτες και τα μέλη του πληρώματος να λάβουν ιατρική περίθαλψη και ότι θα μπορούν να οργανώνονται επαναπατρισμοί και αλλαγές προσωπικού. Για να εξασφαλιστεί η συνέχεια και η ασφάλεια των θαλάσσιων μεταφορών, η Επιτροπή θα συνεχίσει να λαμβάνει μέτρα για να διευκολύνει και να συντονίσει τις προσπάθειες των κρατών μελών για να καταστούν δυνατές οι αλλαγές πληρώματος στους λιμένες τους.

στ) Αστική κινητικότητα

62. Σε πολλές πόλεις και περιφέρειες, οι δημόσιες μεταφορές (λεωφορεία, μετρό, τραμ, αστικά και προαστιακά τρένα κ.λπ.) εξακολουθούσαν να λειτουργούν καθ' όλη τη διάρκεια της έξαρσης της COVID-19. Για να προετοιμαστούμε για την εποχή που ο αριθμός των επιβατών θα αυξηθεί και πάλι, τα μέτρα θα πρέπει να θεσπίζονται κατά περίπτωση, ώστε να εξασφαλίζεται η υψηλότερη δυνατή ασφάλεια για τους επιβάτες, όπως:
- α) Απαίτηση τήρησης της ασφαλούς ελάχιστης απόστασης, για παράδειγμα με τη χρήση αυτοκόλλητων ή σημάτων στο δάπεδο για την καθοδήγηση των επιβατών στα οχήματα ώστε να τηρούν ασφαλείς αποστάσεις μεταξύ τους.
 - β) Θα πρέπει να ελαχιστοποιούνται οι επαφές μεταξύ οδηγών και επιβατών (π.χ. με τη χρήση φραγμών, τον αποκλεισμό των εισόδων από τις εμπρόσθιες θύρες, την προώθηση ηλεκτρονικών εισιτηρίων και μεθόδων πληρωμής).
 - γ) Αύξηση και προσαρμογή της επιχειρησιακής συχνότητας, καθώς και αναπροσαρμογή των γραμμών, ώστε να τηρούνται οι ελάχιστες αποστάσεις ασφαλείας όταν αυξηθεί ο αριθμός των επιβατών και να εξυπηρετούνται καλύτερα ορισμένοι προορισμοί (π.χ. όπου η ζήτηση είναι ιδιαίτερα υψηλή).
 - δ) Για να αποφεύγεται η επαφή των επιβατών με χειρολαβές ή κομβία, οι θύρες πρέπει να ανοίγουν σε κάθε στάση είτε αυτόματα είτε εξ αποστάσεως από τον οδηγό.
 - ε) Βελτιστοποίηση των ροών επιβατών σε σταθμούς και μεταφορικούς κόμβους ώστε να αποφεύγεται ο συνωστισμός στις ώρες αιχμής, καθώς και ελαχιστοποίηση των επαφών, μέσω της χρήσης καινοτόμων τεχνολογιών και εφαρμογών για κινητές συσκευές (π.χ. πρόβλεψη της πυκνότητας και του συνωστισμού, εγκατάσταση σε θύρες συσκευών μέτρησης των επιβατών με μέγιστο όριο, οργάνωση χρονοθυρίδων μετακίνησης κατόπιν κράτησης, κ.λπ.), και παροχή δυνατότητας ευελιξίας στο ωράριο εργασίας.
63. Είναι απαραίτητο να κοινοποιούνται σαφώς όλα τα ληφθέντα μέτρα, να διευκολύνεται η ομαλή εφαρμογή τους, να καθισχύζονται οι πολίτες και να διατηρείται η εμπιστοσύνη τους στις δημόσιες μεταφορές. Επίσης, έχουν αποδειχθεί αποτελεσματικές οι εκστρατείες ενημέρωσης (π.χ. επιδαπέδια αυτοκόλλητα). Πολλά από τα μέτρα που ενδέχεται να απαιτηθούν (π.χ. διαχείριση του πλήθους, πρόσβαση σε μεταφορικούς κόμβους και οχήματα, τήρηση της φυσικής απόστασης, κ.λπ.) έχουν επιπτώσεις που υπερβαίνουν τις αρμοδιότητες των δημόσιων μεταφορών και θα πρέπει να αναπτυχθούν σε συνεργασία με τις υγειονομικές αρχές και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη, με σαφή ορισμό των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων κάθε παράγοντα. Το επακόλουθο πρόσθετο κόστος θα μπορούσε να ενσωματωθεί στις συμβάσεις παροχής δημόσιων υπηρεσιών.
64. Λύσεις κοινής κινητικότητας: Οι επιχειρήσεις κοινής κινητικότητας θα πρέπει να λάβουν διάφορα μέτρα για την προστασία των οδηγών και των επιβατών από τη μόλυνση. Τα ενοικιαζόμενα οχήματα θα πρέπει να απολυμαίνονται προσεκτικά μετά από κάθε χρήση και τα οχήματα κοινής χρήσης θα πρέπει να απολυμαίνονται τουλάχιστον μία φορά ανά ημέρα χρήσης. Θα πρέπει να αυξηθεί η απολύμανση σε υπηρεσίες που διαθέτουν σταθμούς (π.χ. κοινόχρηστα ποδήλατα). Οι εταιρείες ενοικίασης ηλεκτρονικών πατινιών και ηλεκτρονικών ποδηλάτων θα πρέπει να απολυμαίνουν τα πατίνια και τα ποδήλατα τουλάχιστον με κάθε αλλαγή μπαταρίας.
65. Ενεργητική κινητικότητα: Πολλές ευρωπαϊκές πόλεις λαμβάνουν μέτρα για να καταστήσουν την ενεργό κινητικότητα (π.χ. περπάτημα και ποδηλασία) ασφαλή και πιο ελκυστική επιλογή κινητικότητας κατά τη διάρκεια της έξαρσης της COVID-19. Στις αστικές περιοχές θα μπορούσαν να εξεταστούν προσωρινές διαπλατύνσεις των πεζοδρομίων και η αύξηση του χώρου στο οδόστρωμα για επιλογές ενεργούς κινητικότητας, ώστε να διευκολυνθούν οι ανάγκες του πληθυσμού να κινείται με ασφαλή και αποδοτικό τρόπο, μειώνοντας παράλληλα τα όρια ταχύτητας των οχημάτων σε περιοχές αυξημένης ενεργούς κινητικότητας.
66. Η ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών, ιδεών και καινοτομιών για την ασφαλή κινητικότητα σε αστικές και προαστιακές περιοχές κατά τη διάρκεια της έξαρσης της COVID-19 ξεκίνησε μέσω ειδικών πλατφορμών και δικτύων και είναι καίριας σημασίας για την περαιτέρω ανάπτυξη της εν λόγω συνεργασίας και της ανταλλαγής γνώσεων. Η Επιτροπή θα συγκεντρώνει επίσης τα κράτη μέλη, τις τοπικές αρχές και τα ενδιαφερόμενα μέρη που δραστηριοποιούνται στον τομέα της αστικής κινητικότητας προκειμένου να αναλύσει τον αντίκτυπο αυτής της έξαρσης, να αντλήσει διδάγματα και να συγκεντρώνει εμπειρίες που έχουν αποκτηθεί μέχρι σήμερα, καθώς και να εντοπίσει ευκαιρίες για τη μελλοντική, πιο βιώσιμη κινητικότητα στην ΕΕ, σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία.

IV. Συμπέρασμα

67. Η Επιτροπή θα συνεχίσει να συνεργάζεται με άλλα θεσμικά και λοιπά όργανα και οργανισμούς της ΕΕ, τα κράτη μέλη, τα ενδιαφερόμενα μέρη και τους διεθνείς εταίρους στον τομέα των μεταφορών για τον συντονισμό των δράσεων και τη διευκόλυνση της εφαρμογής των εν λόγω κατευθυντήριων γραμμών με διαφανή και αντικειμενικό τρόπο. Ειδικότερα, η Επιτροπή θα παρακολουθεί ότι τα μέτρα περιορισμού και η σταδιακή άρση τους δεν υπονομεύουν την ενιαία αγορά ούτε δημιουργούν διακρίσεις που αντιβαίνουν στις Συνθήκες μεταξύ των επιχειρήσεων και παρόχων υπηρεσιών μεταφορών της ΕΕ και ότι δεν εισάγουν διακρίσεις βάσει εθνικότητας μεταξύ των πολιτών ή των εργαζομένων της ΕΕ.
68. Η κατάσταση παραμένει δυναμική και η Επιτροπή θα συνεχίσει να συνεργάζεται με τις αρμόδιες αρχές, τις οργανώσεις ενδιαφερομένων, τις επιχειρήσεις και τους παρόχους υπηρεσιών μεταφορών για την προσαρμογή και την επικαιροποίηση των προσεγγίσεων και των μέτρων μας, λαμβάνοντας υπόψη τις πλέον πρόσφατες επιδημιολογικές εξελίξεις, την ανάδραση σχετικά με την αποτελεσματικότητα των υφιστάμενων μέτρων και τις ανάγκες των πολιτών της ΕΕ και της οικονομίας μας. Όσο συνεχίζεται η έξαρση της COVID-19, οι δημόσιες αρχές, τα ενδιαφερόμενα μέρη και οι πολίτες πρέπει να παραμείνουν σε επαγρύπνηση, διατηρώντας υψηλό επίπεδο ετοιμότητας για πιθανή αύξηση των μολύνσεων. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή θα παρακολουθεί συνεχώς την εφαρμογή των εν λόγω κατευθυντήριων γραμμών και θα τις επικαιροποιεί, εφόσον απαιτείται, για να διασφαλίζεται η αποτελεσματικότητά τους στις μεταβαλλόμενες συνθήκες.
69. Είναι απαραίτητο να εξεταστεί η βιώσιμη και έξυπνη επανάκαμψη του τομέα μεταφορών της ΕΕ, με ταυτόχρονη εστίαση στην αποκατάσταση των υπηρεσιών μεταφορών και της συνδεσιμότητας, ώστε να μπορέσει ο τομέας να ανακτήσει την προ κρίσης ισχύ του, να παραμείνει ανταγωνιστικός σε παγκόσμιο επίπεδο και να συνεχίσει να αποτελεί θεμελιώδες μέρος της οικονομίας της ΕΕ και της ζωής των πολιτών. Τα διδάγματα που αντλήθηκαν από την κρίση λόγω της COVID-19 θα αποτυπωθούν στην επικείμενη στρατηγική για τη βιώσιμη και έξυπνη κινητικότητα το 2020.
-